

Motion till riksdagen

1987/88:Jo828

av Olle Östrand (s)

om jaktens organisation och administration

Naturen utgör en nationell tillgång som skall skyddas och vårdas. Detta finns inskrivet i naturvårdslagen. Den vilda faunan utgör en omistlig del av naturen. Jaktlagstiftningen har därför successivt anpassats för att skydda och bevara en artrik och livskraftig fauna. Ansvaret för faunavården är i huvudsak uppdelat med ett övergripande primäransvar för samhället och ett sekundärt ansvar för de enskilda jakträttsinnehavarna vad gäller den lokala viltvården. Därutöver bedriver vissa ideella frivilligorganisationer en verksamhet som gagnar fauna och övrig naturvård.

Jakt- och Viltvårdsberedningen noterar i betänkande Vilt och Jakt, sidan 327, att under riksdagen och regeringen har naturvårdsverket det centrala och länsstyrelserna det regionala ansvaret för viltvårds- och jaktadministrationen. Angående organiserandet av det praktiska viltvårdsarbetet anför beredningen, att administrationen i den delen i första hand handhas av jägarorganisationerna Svenska Jägareförbundet och Jägarnas Riksförbund – Landsbygdens Jägare. Beredningen nämner vidare att även Svenska Naturskyddsföreningen och Sveriges Ornitologiska Förening utför faunavårdande arbetsuppgifter.

På sidan 332 i betänkandet bedömer beredningen den nuvarande uppdelningen, med beslutande myndigheter och praktiskt arbetande frivilligorganisationer, som i stort sett ändamålsenlig. Beredningen noterar emellertid att det ideella arbete som Svenska Jägareförbundet utför ofta uppfattas som en myndighetsfunktion. Beredningen anser att en klarare gränsdragning bör ske vad gäller beslutsförande myndigheter och de frivilligt arbetande organisationerna. Därutöver föreslår beredningen att "i första hand de båda jägarorganisationerna, även i fortsättningen bör svara för administrationen av det praktiska viltvårdsarbetet".

Det framgår som angeläget att yrkandet om en klar gränsdragning mellan myndighetsutövningen och de frivilligt arbetande organisationerna genomförs. I många situationer uppträder Svenska Jägareförbundet och förbundets tjänstemän som om deras arbete var en direkt myndighetsutövning. Det är bl. a. vanligt att Svenska Jägareförbundets personal undertecknar skrivelser och yttrande med "i tjänsten", vilket förleder mottagaren tro att skrivningen är ett under ämbetsmannaansvar upprättat myndighetsutlåtande. Så är dock ej fallet.

Utöver behovet av en klar och odiskutabel gränsdragning mellan myndigheter och frivilligorganisationer, bör berörda myndigheter tillföras ökade ekonomiska och personella resurser. Detta kan ske utan ökad belastning av budgeterade medel, genom att fondutredningens förslag om avskaffande av

jaktvårdsfonden genomförs. Vid en sådan rationalisering frigörs resurser som kan tillföras naturvårdsverket och länsstyrelserna.

Mot. 1987/88
Jo828

Länsstyrelserna skall svara för den regionala administrationen av jakten och viltvården. Arbetsbördan ökar och frågorna som skall handläggas blir alltmer komplicerade, genom förändringar i miljön och vidgad hänsyn till andra allmänna och enskilda intressen. Trots de ökande krav som ställs på länsstyrelserna, saknar dessa egen expertis i jakt- och viltvårdsfrågor. Under rådande förhållanden är länsstyrelserna helt beroende av utomstående rådgivning. Vad avsaknaden av egen sakkunskap i förening med dålig rådgivning kan leda till, är älgstammens utveckling under den senaste tioårsperioden ett belysande exempel på. Under 1970-talet tillväxte älgstammen i antal så att stora ungskogsarealer efter hand totalförstördes. Skadorna på odlade grödor ökade mycket kraftigt, samtidigt som älgolyckorna på vägarna ökade till en dominerande roll bland trafikolyckorna. När skadesituationen till slut blev ohållbar, tillgreps en i flera avseenden panikartad avskjutning. De senaste årens mycket kraftiga avskjutning har medfört att älgstammen nu är ojämna än någonsin, samtidigt som kvaliteten allvarligt försämrats med bl. a. sjunkande slaktvikter och dålig hornutveckling. Älgolyckorna har orsakat både enskilda och samhället stora kostnader. Hade länsstyrelserna haft egen sakkunnig personal till sitt förfogande, skulle många dyrköpta misstag kunnat undvikas. Med ökande arbetsbelastning och vidgat ansvarsområde framstår det som helt nödvändigt att länsstyrelserna får erforderliga resursförstärkningar. Även naturvårdsverket torde behöva viss resursförstärkning för den centrala jakt- och viltvårdsadministrationen.

Fondutredningen har tidigare föreslagit att jaktvårdsfonden avvecklas och att jaktvårdsmedlen i stället tillförs statsbudgeten. Därmed kan stora administrativa besparingar vinnas. Nuvarande administration är märklig. Regeringen beslutar om jaktvårdsavgiftens storlek. Svenska Jägarförbundet låter trycka och sända ut inbetalningskortet. Postverket distribuerar ut inbetalningskortet. Postverket tar emot de inbetalda avgifterna. Postverket överför avgifterna till kammarkollegiet för fondering. Postverket sänder talongerna från inbetalningskortet till Svenska Jägarförbundet för registrering. Svenska Jägarförbundet äger det statliga jaktkortsregistret. Svenska Jägarförbundet företar vissa justeringar i registret och fonderingsunderlaget. Svenska Jägarförbundet rapporterar till kammarkollegiet. Kammarkollegiet redovisar de medel som återstår. Efter förslag från naturvårdsverket beslutar regeringen om utbetalningar ur jaktvårdsfonden. På rekvisition utbetalar kammarkollegiet de beslutade beloppen. De utbetalade beloppen distribueras via postverket till den slutliga mottagaren.

Svenska Jägarförbundet äger det statliga jaktkortsregistret. Därmed är registret oåtkomligt för alla utomstående. Om staten vill ta del av någon uppgift ur det statliga registret, måste staten först fråga Svenska Jägarförbundet om lov. All praxis och sunt förnuft talar för att förhållandet skall vara det motsatta.

Svenska Jägarförbundet är helt oförhindrat att självt utnyttja jaktkortsregistret för egen information, propaganda och medlemsvärvning. Om däremot någon annan likvärdig intresseorganisation vill utnyttja jaktkorts-

registret för ett informationsutbud, måste vederbörande inhämta Svenska Jägareförbundets förhandstillstånd. Därvid skall Svenska Jägareförbundet i förväg ta del av innehållet i den skrivning som den andra organisationen avser att tillställa jaktkortlösarna. Det står därvid Svenska Jägareförbundet fritt att godkänna eller att stoppa den andra organisationens skrivelse. I klartext innebär detta att en ideell intresseorganisation – Svenska Jägareförbundet – innehar en exklusiv censurrätt över den andra organisationens utbud av information och åsiktsyttring. Detta förhållande kan inte vara förenligt med grundlagens stadgande om tryckfrihet och fri åsiktsbildning.

Alla statliga adressregister finns att tillgå hos postens adressregister (PAR). Den som önskar använda något av detta stora utbud av olika adressregister kan utan vidare hos PAR beställa adressetiketter för ett utskick – med undantag av de adresser som gäller jaktkortsregistret. För att statliga PAR skall kunna lämna ut någon del av det statliga jaktkortsregistret, erfordras censur och förhandsmedgivande av Svenska Jägareförbundet. Detta förhållande är helt orimligt i ett fritt och demokratiskt samhälle.

Alla landets jägare är ålagda att erlägga en årlig jaktvårdsavgift för erhållande av statligt jaktkort. Jaktkortsregistret är en statlig angelägenhet som självklart skall vara placerad vid en statlig myndighet. I första hand torde därvid postverkets adressregister komma i fråga för innehav av jaktkortsregistret. Det framgår som särskilt angeläget att jaktvårdsfonden avskaffas i enlighet med fondutredningens förslag. Lika angeläget är det att jaktkortsregistret överflyttas till en ansvarig statlig myndighet.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om jaktvårdsfondens avskaffande,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att jaktkortsregistret bör överföras till myndighet,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om gränsdragning mellan myndighetsutövning och jägarorganisationernas praktiska verksamhet.

Stockholm den 26 januari 1988

Olle Östrand (s)